

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

MZE-5793/2023-13143

mzedms025431073

VÝBOR PRO OCHRANU ZVÍŘAT POUŽÍVANÝCH PRO VĚDECKÉ ÚČELY

SPIS.ZN.: MZE-5793/2023
Č.J.: MZE-5793/2023-13143

Zpráva o činnosti výboru v roce 2022

Zpracoval: doc. Ing. Petr Kunc, Ph.D.

Výbor pro ochranu zvířat používaných pro vědecké účely (VOZPVU) byl vytvořen v souladu s § 20b zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat“), a to s účinností od 18. 1. 2013. Od tohoto dne pracuje ve složení:

Předseda:

doc. Ing. Petr Kunc, Ph.D.

Členové:

RNDr. Kristina Kejlová, Ph.D.

Ing. Petra Plodíková

RNDr. Hana Tejkalová, Ph.D.

Výbor o svém právním zakotvení, statutu i činnosti informuje veřejnost na webových stránkách www.oz.mze.cz v sekci „Systém ochrany zvířat v ČR“.

Výbor se pravidelně schází na řádném zasedání, a to minimálně dvakrát ročně. V naléhavých případech je možno řešit problémy písemnou formou, případně pomocí elektronických prostředků. Administrativní zázemí poskytuje výboru oddělení ochrany zvířat Ministerstva zemědělství (MZe-OOZ), které komunikuje s výborem především prostřednictvím jeho předsedy.

Na prvním společném zasedání členů VOZPVU a zaměstnanců MZe-OOZ v roce 2022 se především probíral další postup spolupráce s ohledem na personální změny ve vedení MZe-OOZ a na z toho plynoucí nové rozdělení agendy mezi jednotlivými pracovníky. Dále byli členové výboru informováni o nových návrzích Evropské komise (EK) v celé oblasti ochrany zvířat proti týrání. Jednání k této problematice na evropské úrovni se nikdo z výboru nezúčastnil, přestože jsou ve zmíněných návrzích zahrnuta i pokusná zvířata; její šíře totiž překračuje kompetence výboru.

Brzy bude k dispozici česká verze pokynů EK k netechnickým shrnutím projektů pokusů a nový rámec ke geneticky upraveným zvířatům. Dr. Kejlová informovala, že v rámci Státního zdravotního ústavu (kontaktního místa, které poskytuje poradenství ohledně právní závažnosti a vhodnosti alternativních přístupů navrhovaných k validaci podle § 16g odst. 1 zákona na ochranu zvířat) je zřízeno 3R centrum. Prostřednictvím 3R centra by mohlo probíhat šíření informací mezi osoby, které posuzují projekty pokusů, a mezi uživatele pokusných zvířat.

Hlavním úkolem výboru je pomoc při koordinaci postupu jednotlivých zodpovědných orgánů v procesu schvalování projektů pokusů a v kontrole správnosti provádění těchto pokusů. Proto se i v roce 2022 podílel na organizaci i průběhu pracovního setkání zástupců státních orgánů příslušných ke schvalování projektů pokusů. Toto setkání již několik let výbor pořádá ve spolupráci s MZe-OOZ. I letos se jej kromě členů VOZPVU a zástupců MZe-OOZ zúčastnili také zástupci rezortních odborných komisí pro schvalování projektů pokusů. Program jednání byl následující:

- informace ohledně plánované revize evropské legislativy na úseku ochrany zvířat
- stanovení veterinárních podmínek u projektů pokusů
- informace uváděné v netechnických shrnutích
- problematika koňského sérového gonadotropinu – PMSG
- novinky ze strany EK k pokusným zvířatům
- re-homing pokusných zvířat
- počty pokusných zvířat a odůvodnění v projektech pokusů

Na základě diskuse vznikla iniciativa pro další společná jednání, jež by vedla ke sjednocení požadavků na předkládání a hodnocení projektů pokusů napříč všemi rezorty. Tato diskuse bude probíhat na začátku roku 2023.

Mimo řádná zasedání komunikovali členové VOZPVU s Evropskou komisí a podíleli se na výměně zkušeností s ostatními národními výbory na ochranu pokusných zvířat (National Committees, NC) v rámci EU. Na začátku roku byl výbor požádán o šíření informací poskytnutých EPAA (The European Partnership for Alternative Approaches to Animal Testing)

o možnostech studentských grantů na rok 2022 v oblasti 3R. Další informace, jejichž šířením byl pověřen výbor, se týkaly možnosti bezplatné účasti na mezinárodních seminářích v oblasti 3R. Výbor byl také pověřen sdílením práce vytvořené organizací North American 3Rs Collaborative zabývající se syndromem únavy ze soucitu, která ukazuje na nutnost komplexního posuzování práce s pokusnými zvířaty nejen z pohledu zvířat, ale také z pohledu výzkumných pracovníků. V úvodu práce stojí: „Mnoho odborníků na laboratorní zvířata vstupuje do oboru, protože milují zvířata a starají se o ně. V laboratoři si se zvířaty vytvářejí pouta a rádi se o ně starají. Bohužel většina těchto vazeb je nakonec na konci pokusu přerušena. Během studií můžou v některých případech vidět trpící zvířata. Kromě toho můžou zažít morální a emocionální stres z výzkumu na laboratorních zvířatech. Také se nemusí cítit podporováni společností nebo dokonce přáteli a rodinou, protože výzkum na laboratorních zvířatech má sociální stigma. To vše může vést ke stresu na pracovišti, který má známé negativní účinky v oblasti lidské medicíny, jako je zvýšená deprese a vyčerpání a zvýšená fluktuace a absence zaměstnanců. Jeden typ stresu na pracovišti se nazývá ‚únava ze soucitu‘.“

NC Nizozemska požádal všechny ostatní členské státy EU o konzultaci ohledně tvorby nových linií geneticky modifikovaných zvířat z pohledu hodnocení, zda se jedná o pokus nebo ne. Obdobný dotaz řešil v případě označování ryb biopsií ploutví. V obou případech výbor konstatoval, že vzhledem k platné legislativě je nutné individuální posouzení každého jednotlivého případu.

Ze statutu výboru vyplývá, že je povinen poskytovat orgánům státní moci bezúplatné poradenství a stanoviska. Proto byl výbor vyzván Evropskou komisí k vytvoření stanoviska k plánovaným revizím příloh III a IV směrnice 2010/63/EU o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely. Změny v příloze III se týkaly hlavonožců a VOZPVU vzhledem ke zkušenostem jeho členů a konzultantů nebyl kompetentní zaujmout stanovisko. V návrhu změn přílohy IV se mimo jiné řešil zákaz používání inertních plynů k usmrcování pokusných zvířat. Výbor tento zákaz nedoporučil. Dále byl výbor vyzván k posouzení návrhu změn ve formuláři žádosti o schválení projektu pokusů, kde doporučil několik úprav.

V roce 2023 bude VOZPVU pokračovat v naplňování směrnice 2010/63/EU, která je transponována do zákona na ochranu zvířat. Současně bude i nadále poskytovat státním orgánům odborná stanoviska. Především se ale zaměří na pomoc při sjednocení požadavků na vyplňování formulářů žádostí o schválení projektů pokusů. V rámci mezinárodní spolupráce bude komunikovat s EK a se zástupci NC ostatních členských států EU za účelem zlepšování životních podmínek zvířat používaných pro vědecké účely a pro snižování jejich počtů.

V Praze dne 31.1. 2023

A handwritten signature in blue ink, consisting of a stylized 'A' followed by a cursive 'K' and a trailing flourish.